

Írta:

2011. szeptember 13. kedd, 16:52

Negyed évszázadot töltött egy vietnámi hegyi törzs, a brúk közt dr. Vargyas Gábor néprajzkutató. A vándorkiállítást most a Várostarténeti Múzeumban lehet megtekinteni. A kutató érdekesítő és kimerítő tárlatvezetést tartott a szép számú érdeklődőnek.

A pécsi Várostarténeti Múzeum szeptember 13-án délután kettőkor egy különleges kiállítás tanúja lehetett. **Dr. Vargyas Gábor**, a PTE néprajz tanszékének tanára, néprajzkutató Mezőkövesd, Sopron, Mátészalka és Budapest után a baranyai megyeszékhelyen is bemutatta a fél emberöltő során készített képeit, amit egy vietnámi hegyi törzs, a brúk életéből „ellessett”. A kutató tárlatát **dr. Nagy Zoltán**, a PTE néprajz és kulturális antropológia tanszékének vezetője, Vargyas egykori tanítványa nyitotta meg. A szépen hangzó „hosszú idejű állomásozó terepmunka” eredményét láthatjuk most a falakon. Egy távoli, le nem írt nyelven beszélő nép tagjaival, jelen esetben a brúkkal, hosszú hónapokig, évekig együtt él ilyenkor a kutató. Vargyas, Nagy elmondása szerint, már általános iskolás korában antropológus akart lenni, tanulta a fontosnak tartott nyelveket, önkénteskedett a Néprajzi Múzeumban és amikor tehette, utazott. Megfelelően elhivatott, elvakult, kicsit örült emberrel van dolgunk, akinek még az is belefért egynémely expedícióján, hogy hangyát evett, pótlándó a citromsavhiányát, illetve függött függőhídon. A vámosokkal is többször akadt problémája, hiszen nem sok ember akar behozni sámánkardot az országba. Azonban ez az örület szükséges velejárója ennek a szakmának.

Írta:

2011. szeptember 13. kedd, 16:52

Az egykori tanítvány nyitotta meg a mester kiállítását

„Bemutat, magyaráz, segít értelmezni, aprólékos, rendszerszerető összefüggéseket feltárni” – mondta a mesterről az egykori tanítvány. A képek nem önmagukban élnek, hanem egy képeskönyv részeként. Sorozatos tablókban mutatja be a brúk vallását. A törzs életének életébe bevezető képek után három tematikus egység bontakozik ki, amik lefedik vallási életüknek három nagy területét: a rizstermesztéshez kapcsolódó termékenységrítusokat, a gyógyítás során segítségül hívott sámánizmust, illetve a halottkultuszukat és temetési szokásaikat. Miért a brúk? Merülhet a fel a kérdés. Hiszen semmilyen kapcsolatunk nincs velük: sem kulturális, sem nyelvi, sem kereskedelmi. Miért ne? „Minden nép önmagában, magáért érdekes, nem csak azért, ami velünk összeköti őket.” – adja meg a választ a dr. Nagy Zoltán. A képeken első látásra egy békés, idilli világ pillanatai tűnnek elénk, azonban nem szabad elfelejteni, hogy a brúk olyan területen élnek, ahol a vietnámi háború minden borzalmával végigsöpört, így az életük sem ugyanolyan már, mint egykoron. A képeken az ember életének mindennapos regénye sejlik fel: a szertartás során bágyatagon mosolygó férfiarc, a sokat látott öregasszony mosolya, a két gyermekét ölében tartó asszony pajkossága, a tüzes kardot szájába venni akaró sámán pattanásig feszült figyelve mind egy-egy történetet mesél el nekünk, korokon és időn túli szemlélőnek.

Írta:

2011. szeptember 13. kedd, 16:52

A háttérben Kalasnyikovot tartó fiatalember. A brúk átélték a vietnámi háború borzalmait is.

A szép számmal összegyűlt érdeklődő, elsősorban az antropológus-tanár hallgatói számára Vargyas egy szűk negyven perces, mindenre kiterjedő „idegenvezetést” tartott. Az általános bevezető után kimerítő módon megismerhettük a földművelés és a vallás kapcsolatát. A legfontosabb szerepet a brúk életében a rizs tölti be, a vetéstől az aratásig számos rítus és megszemélyesített istenség kapcsolódik hozzá. Sokat elárul, hogy a különböző növekedési fázisban levő rizsnek tíz különféle elnevezése van. Nem lehet „bántani” vagyis csépelni vagy vágni sem ezt a növényt, ugyanis úgy hiszik a törzs tagjai, hogy a rizsistennő lakik benne. Ezért az aratás kézzel történik, inkább szétvágják az éles levelekkel a kezüket. Húst nagyon ritkán esznek a brúk, egyetlen kivétel van, amikor betegség vagy halál üti fel a fejét az emberek között.

A néprajzkutató házioltárokkal. Balra fent a rizsistennő szentélye

Azonban önmagában nem fogyasztható, mindig össze kell kötni az alkohollal, saját készítésű

Élet a brúk között

Írta:

2011. szeptember 13. kedd, 16:52

sörrel, aminek a fogyasztásához is természetesen szabályok kötődnek. A sámánok, habár fontos szerepük van a hegyi törzs életében, csak a betegségek gyógyításában vesznek részt, nem ők az „abszolút főnökök”. A fotókiállítás legkülönösebb része azonban a brúk temetkezési rítusaival foglalkozik. Három generációra vezetik vissza az őseiket, és az unokákban még benne élnek a nagyszülők. Amikor ő is meghal, az ő is csak akkor távozik el ebből a világból. Hitük szerint az ember kétszer hal meg, először a teste, majd később a lelke, azonban a lélek a környező erdőkben épített szentélyek körül lakik. Évtizedenként ún. másodlagos temetési ünnepségeket, halotti emlékünnepeket rendeznek, ahol a halottakat kis vasdarabok helyettesítik, amiket eltemetnek. Másnap a „halottakká” változott vasakat exhumálják, majd szimbolikus koporsókba teszik őket, rituálisan megtisztítják őket, áldozatot mutatnak be és halotti énekekkel szórakoztatják a „vas-halottaknak”. Az emlékünnap végén ők eltávoznak, de évtizedenként újra eljönnek, míg három generáció után végleg elmennek a túlvilágra. Ekkor válnak ősökké, akik visszajönnek vigyázni az emberekre.

Három teremben sorakoznak a főként 1985 és 1989 között készült fotók

A képek mellett néhány rituális tárgyat is bemutat a kiállítás, házioltárokat, a sámán felszereléseit, a sámán oltárát, valamint a sör készítésére és fogyasztására szolgáló összetett edényt.

Az „Istenek, ősök és sámánok” című kiállítás szeptember 13-tól november 13-ig tekinthető meg a Városthörténeti Múzeumban naponta 10 és 16 óra között.